

Werkt de VoorleesExpress?

Achtergrondinformatie,
onderzoeksopzet en
resultaten van het
effectonderzoek naar
de VoorleesExpress
in 2017-2018

Wat is en doet de VoorleesExpress?

Op 250 plaatsen in Nederland gaan vrijwilligers twintig weken lang één keer per week langs bij meer dan 5.000 gezinnen. Het gaat om gezinnen met één of meer kinderen die (een risico op) een taalachterstand hebben. De vrijwilligers lezen voor en/of doen andere taalactiviteiten met ouder en kind. Daarnaast praten ze met ouders over de rol die zij kunnen spelen in de taalontwikkeling van hun kind.

Waarom is dit onderzoek uitgevoerd?

In het kader van het actieprogramma Tel mee met Taal, waar voorkomen en bestrijden van laaggeletterdheid via leesbevordering in het gezin een van de speerpunten is¹, is de VoorleesExpress aangemerkt als een veelbelovend project. Om na te gaan wat het effect is van de VoorleesExpress op de taalvaardigheid van kinderen en de geletterde omgeving thuis, heeft de Erasmus Universiteit een effectstudie uitgevoerd. In deze studie wordt zowel naar korte-termijneffecten (direct nadat het VoorleesExpress-traject is afgerond) als naar eventuele positieve ontwikkelingen op lange termijn (zo'n 20 weken na afloop van het programma) gekeken.

Onderzoeksvragen

- 1 | Heeft deelname aan de VoorleesExpress een positief korte-termijneffect op de woordenschat² en het verhaalbegrip van deelnemende kinderen, en blijft een eventuele vooruitgang op lange termijn behouden?
- 2 | Heeft deelname aan de VoorleesExpress een positief korte-termijneffect op de bekendheid van kinderen met kinderboeken en op de geletterde thuisomgeving, en blijft een eventuele vooruitgang op lange termijn behouden?

Erasmus

KB Koninklijke Bibliotheek
Nationale bibliotheek
van Nederland

Lezen

STICHTING LEZEN

Wie zijn onderzocht?

176 kinderen uit 149 gezinnen in zeven steden in Nederland, verdeeld over een wachtlijstcontrolegroep en een experimentele groep, deden mee aan dit onderzoek. De kinderen zaten in groep 1 t/m 5. 84% van de ouders waar de gegevens bekend van waren, zijn buiten Nederland geboren. 57% van deze ouders had hooguit een middelbare schooldiploma. Bij 83% van de gezinnen werd thuis behalve of in plaats van Nederlands één of meer andere talen gesproken.

¹ Tel Mee Met Taal bevat het preventieve onderdeel Kunst van Lezen. Kunst van Lezen wordt uitgevoerd door hoofduitvoerder Stichting Lezen en mede-uitvoerder de Koninklijke Bibliotheek. Kunst van Lezen bestaat uit drie onderdelen: BoekStart, de Bibliotheek op school en leesbevorderingsnetwerken. Kunst van Lezen heeft dit effectonderzoek gefinancierd vanuit de specifieke opdracht om projecten op te zetten gericht op leesbevordering binnen laagtaalaardige gezinnen.

² Om in groep 3 een goede start te maken met begrijpend lezen, is het belangrijk dat kinderen veel boeken, teksten en verhalen horen en bekijken. Ze merken dat deze een opbouw hebben van situatieschets (personen, tijd, plaats) en episode (probleem, gevolgd door een oplossing). Ook ontdekken ze verbanden tussen zinnen en grotere tekstdelen. Door verhalen na te vertellen of na te spelen worden ze zich extra bewust van deze opbouw en verbanden. Ze ervaren dat een persoon uit een verhaal blij of verdrietig kan zijn en kunnen zich inleven in verhalen die dicht bij hun belevingswereld liggen.
Bron: <http://www.leerlijngentaal.nl/page/122/verhaalbegrip.html>.

vervolg 'Werkt de VoorleesExpress?'

Resultaten (korte termijn)

- 1 | Deelname aan de VoorleesExpress heeft een statistisch significant positief effect op het verhaalbegrip van kinderen. Dit effect is groter als er alleen wordt gekeken naar kinderen waarbij ten minste 15 keer is voorgelezen.
- 2 | Als er bij kinderen ten minste 15 keer is voorgelezen, is er sprake van een significant positief effect op kaftherkenning en op de intensiteit van voorlezen door ouder en kind.

Resultaten (langere termijn)

- 1 | De stijgende lijn in het verhaalbegrip van kinderen die zich tijdens de interventieperiode voordeed, zwakt na afloop van de interventie af.
- 2 | De vooruitgang in kaftherkenning en de intensiteit van voorlezen door ouder blijft behouden als de interventie is afgelopen.

Conclusie

De VoorleesExpress is tot op zekere hoogte effectief in het stimuleren van de taalontwikkeling. Het effect op verhaalbegrip laat zien dat de interventie bijdraagt aan de ontwikkeling van een belangrijke component van begrijpend lezen. Dat dit effect uitdooft als de interventie is afgelopen, suggereert dat de overdracht van het voorlezen door de vrijwilliger aan de ouder kan worden verbeterd.

Meer informatie

www.voorleesexpress.nl

www.lezen.nl

